

HERITAGE IN FOCUS

ΠΕΜΠΤΗ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

5 ΙΟΥΝΙΟΥ
6 ΙΟΥΝΙΟΥ

2025
2025

ΝΕΡΟ ΚΑΙ ΦΥΣΗ:
ΜΙΑ
ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ;

HERITAGE IN FOCUS

ΣΕΙΡΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

ΜΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
ΤΟΥ GOETHE-INSTITUT ATHEN
ΜΕ ΤΟ HUMBOLDT FORUM

GOETHE.DE/ATHEN/HERITAGE

GOETHE-INSTITUT ATHEN
ΟΜΗΡΟΥ 14-16, 10672 ΑΘΗΝΑ

HERITAGE IN FOCUS

[Η ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΣΤΟ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ]

Η ιδέα της «πολιτιστικής κληρονομιάς» απασχολεί σήμερα σε μεγάλο βαθμό την ακαδημαϊκή κοινότητα, την πολιτική, τους πολιτιστικούς οργανισμούς και τα ΜΜΕ. Παρότι στο παρελθόν αυτή η έννοια ενδιέφερε κυρίως πτυχές του ιδιωτικού δικαίου, όπως το κληρονομικό δίκαιο, και σε ένα ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο την προστασία αρχιτεκτονικών μνημείων, τα τελευταία χρόνια ο ορισμός της «πολιτιστικής κληρονομιάς» έχει διευρυνθεί αισθητά ως προς τις σημασίες και, κατ' επέκταση, τη χρήση της. Αυτό οφείλεται κατά κύριο λόγο στον επαναπροσδιορισμό του όρου από την UNESCO, η οποία τις τελευταίες δεκαετίες έχει επεκτείνει σημαντικά το πεδίο προστασίας της ανθρωπίνης «πολιτιστικής κληρονομιάς». Έτσι, εδώ και είκοσι χρόνια, υπό προστασία μπορούν να τεθούν και πολιτισμικές παραδόσεις, έθιμα ή φαγητά, λόγου χάρη το βυζαντινό άσμα της Ελλάδας και της Κύπρου ή η σκηνή των κλαμπ του Βερολίνου, που ενώ κάποτε θεωρούνταν αβανγκάρντ και ανατρεπτική, σήμερα ανήκει στις απειλούμενες με εξαφάνιση παραδόσεις.

Παράλληλα, τα τελευταία χρόνια –λόγω και των σχετικών δημόσιων συζητήσεων– έχει αυξηθεί το ακαδημαϊκό ενδιαφέρον για την «πολιτιστική κληρονομιά». Έτσι, το τι σημαίνει «πολιτιστική κληρονομιά» είναι σήμερα ένα ερώτημα που εξετάζεται ευρέως στις επιστήμες της ιστορίας και του πολιτισμού, την εθνολογία και τις «μουσειακές σπουδές», οδηγώντας σε άλλα ζητήματα: την εθνογένεση, την επιστροφή αρχαιοτήτων και την προέλευση των έργων τέχνης, την αντιμετώπιση της (μετα)αποικιοκρατίας καθώς και την καταχρηστική εκμετάλλευση η οποία θέτει σε κίνδυνο τον άνθρωπο και τη φύση. Ένα παράδειγμα που σχετίζεται με την κλιματική κρίση αλλά και με τις μεταποικιοκρατικές συζητήσεις είναι το θέμα της οντολογικής κατηγορίας του μη ανθρώπινου παράγοντα: Έχουν τα ποτάμια, τα δάση ή άλλα φυσικά τοπία δικαιώματα; Δεν θα έπρεπε να απολαμβάνουν και αυτά ένα καθεστώς προστασίας ως μη πολιτιστική κληρονομιά; Και οι ορυκτολογικές ή φυσιογνωστικές συλλογές; Δεν αφηγούνται και αυτές (πολιτισμικές) ιστορίες σχέσεων εξάρτησης και ανθρώπινης εκμετάλλευσης; Ταυτόχρονα, ακούγονται και κάποιες πρώτες αντίθετες γνώμες που χαρακτηρίζουν αυτήν την ευρεία εστίαση στο παρελθόν «νοσταλγία» – συμβάλλοντας πάντως και αυτές στην κριτική και εξονυχιστική διερεύνηση του θέματος.

Η σειρά εκδηλώσεων με τίτλο *Heritage in Focus* [Η κληρονομιά στο επίκεντρο], την οποία διοργανώνουν το Goethe-Institut Athen και το Humboldt Forum, πραγματεύεται το θεματικό πεδίο της «κληρονομιάς» από τέσσερις διαφορετικές οπτικές γωνίες, εστιάζοντας όμως στη Γερμανία και την Ελλάδα. Με αφετηρία την αισθητά διευρυμένη ερμηνεία και το αυξανόμενο ενδιαφέρον για την έννοια της «κληρονομιάς», σε τέσσερις συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης θα εξεταστούν θέματα όπως η άυλη πολιτιστική και η πολεοδομική κληρονομιά, αλλά και το θεματικό σύνολο που αφορά τη φύση και την κληρονομιά, καθώς και το ζήτημα της εθνογένεσης σε σχέση με τα ευρήματα αρχαιολογικού ενδιαφέροντος και την επιστροφή τους στις χώρες προέλευσης. Τα αποτελέσματα αυτών των συζητήσεων θα παρουσιαστούν το 2026-27 στο πλαίσιο της θεματικής «Κληρονομιά» στο Humboldt Forum.

ΝΕΡΟ ΚΑΙ ΦΥΣΗ: ΜΙΑ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ;

Με την εκδήλωση στις 5 Ιουνίου, η σειρά *Heritage in Focus* [Η κληρονομιά στο επίκεντρο] θα εξερευνήσει καινούρια θεματικά και γεωγραφικά πεδία: Στόχος είναι να απομακρυνθούμε από την ανθρώπινη –και κυρίως από την ευρωπαϊκή– κληρονομιά και να θέσουμε στο επίκεντρο τη φύση. Έτσι, το *Heritage in Focus* #3 θα εστιάσει στο υδάτινο στοιχείο.

Με αφετηρία το νερό, λοιπόν, θα τεθούν ερωτήματα σχετικά με την αλληλεπίδραση και τη σύνδεση ανάμεσα στα φυσικά και πολιτισμικά τοπία αφενός και στην πολιτιστική κληρονομιά αφετέρου. Ισχύουν για την κληρονομιά της φύσης οι ίδιοι νόμοι όπως για την κληρονομιά του πολιτισμού; Μπορούν να θεωρηθούν τα ποτάμια, οι λίμνες ή οι θάλασσες «πρόσωπα» στα οποία θα αναγνωριστούν τα ίδια δικαιώματα και η ίδια προστασία όπως στους ανθρώπους; Πώς μπορούν να συμφιλωθούν η Δυτική αντίληψη για τη φύση, που διαπνέεται από την οικονομία της αγοράς, και η προσέγγισή της με βάση τη γνώση των αυτόχthonων λαών που βλέπουν στα στοιχεία της φύσης προσωποποιημένες εκδοχές τους οι οποίες αποτελούν μέρος της κοινότητας;

Όπως και στις προηγούμενες εκδηλώσεις της σειράς *Heritage in Focus*, τα ερωτήματα αυτά θα διερευνηθούν με βάση τα συγκεκριμένα παραδείγματα της Αθήνας και του Βερολίνου – δύο πόλεων στις οποίες το μέλλον των υδάτινων πόρων είναι ένα όλο και πιο επείγον ζήτημα στον διάλογο που αφορά τον αστικό χώρο. Έτσι, η σχεδιαζόμενη αξιοποίηση αρχαίων υδροδοτικών υποδομών της Αθήνας δείχνει ότι η πόλη αναζητά στη συνθήκη της κλιματικής αλλαγής νέους τρόπους διαχείρισης της αρχαίας κληρονομιάς της. Ομοίως και το Βερολίνο, όπου λόγω των διαρθρωτικών αλλαγών στη βιομηχανία τα επόμενα χρόνια υπάρχει ο κίνδυνος μεγάλης λειψυδρίας, θέλει να ακολουθήσει νέες πολιτικές για την ύδρευση και τη διαχείριση των αστικών υδάτων. Οι ακτιβιστικές ομάδες της πόλης μαρτυρούν την επιθυμία της βερολινέζικης κοινωνίας να επαναπροσδιορίσει τη σχέση της με τα ποτάμια και της λίμνες της μεγαλούπολης.

Οι λύσεις πρέπει πιθανόν να αναζητηθούν σε μια μη ανθρωποκεντρική αντίληψη της φύσης. Σε αυτό συνηγορούν οι παγκοσμίως αυξανόμενες συζητήσεις για τη «νομική υπόσταση» των υδάτινων πόρων, οι οποίες γίνονται και στην Ελλάδα. Η πρωτοβουλία Sprée:publik του Βερολίνου δείχνει πώς θα μπορούσε να είναι μια εναλλακτική, μη επηρευματοποιημένη και συμμετοχική προσέγγιση του θέματος του νερού. Εκτός από αυτές τις ευρωπαϊκές οπτικές, στη συζήτηση θα εξεταστούν οι εμπειρίες και η σκοπιά των αυτόχthonων κοινοτήτων. Προσκεκλημένη είναι η καλλιτέχνισσα και επιμελήτρια από τη Βραζιλία, Walmeri Ribeiro, η οποία παρουσιάζει σε φιλμικές δουλειές και περφόρμανς της την εμπειρία των Βραζιλιάνων ψαράδων. Με μια επίσκεψη στο αρχαίο αθηναϊκό υδραγωγείο και ένα πρόγραμμα ταινιών μεσαίου μήκους αποσκοπείται η μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση του κοινού για το θέμα.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ

CAROLA HEIN

Η Carola Hein είναι Καθηγήτρια Ιστορίας της Αρχιτεκτονικής και του Πολεοδομικού Σχεδιασμού στο Delft University of Technology, Καθηγήτρια στα Πανεπιστήμια Leiden και Erasmus, καθώς και Διευθύντρια του Κέντρου PortCityFutures, υπό την εποπτεία των τριών αυτών πανεπιστημίων. Κατέχει την Έδρα UNESCO για «τα ύδατα, τα λιμάνια και τις ιστορικές πόλεις», ενώ διαθέτει εκτενές συγγραφικό έργο στα πεδία της ιστορίας της αρχιτεκτονικής και του πολεοδομικού σχεδιασμού, εστιάζοντας στη σύνδεση της ιστορικής ανάλυσης με το σύγχρονο αναπτυξιακό πλαίσιο. Πιο πρόσφατα βιβλία που έχει (συν)επιμεληθεί: *The Hustle and Bustle of Port Cities: Introducing the Concept* (2025), *Port City Atlas – Mapping European Port City Territories: From Understanding to Design* (2023), *Oil Spaces: Exploring the Global Petroleumscape* (2021), *The Urbanisation of the Sea* (2020), *Adaptive Strategies for Water Heritage: Past, Present and Future* (2020) και *The Routledge Planning History Handbook* (2018).

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ΘΑΝΟΣ ΑΝΔΡΙΤΣΟΣ

Ο Θάνος Ανδρίτσος είναι αρχιτέκτονας, απόφοιτος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, με μεταπτυχιακές σπουδές Πολεοδομίας-Χωροταξίας στο ΕΜΠ, όπου και πραγματοποιεί την εκπόνηση διατριβής με αντικείμενο μελέτης τις πολιτικές και τις εφαρμογές της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης. Έχει εργαστεί σε ερευνητικά προγράμματα και συμμετάσχει με ανακοινώσεις σε συνέδρια και επιστημονικούς τόμους στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Εργάζεται για χρόνια στη μελέτη και την κατασκευή δημόσιων και ιδιωτικών έργων, ενώ έχει συμμετάσχει με διακρίσεις σε δημόσιους αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς. Έχει δεκαπέντε χρόνια εμπειρίας σε έργα και έρευνες χωρικού σχεδιασμού, βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, αστικής καινοτομίας, πολεοδομικής νομοθεσίας και συμμετοχικού σχεδιασμού. Είναι ιδρυτικό μέλος του συνεταιρισμού εργαζομένων Commonspace, καθώς και του Participatory Lab, μιας διεπιστημονικής κοινότητας με επίκεντρο την προώθηση του συμμετοχικού σχεδιασμού για την προσαρμογή των πόλεων στην κλιματική αλλαγή. Έχει συγγράψει ή συνεπιμεληθεί τα έργα *Συμμετοχικός σχεδιασμός: Πόλη, περιβάλλον & κλιματική αλλαγή*, *Βιώσιμη αστική ανάπτυξη: Ποιος ο ρόλος των πολιτών;* και *Συμμετοχικός Δημοτικός Προϋπολογισμός*, καθώς και σειρά άρθρων. Είναι ο εκπρόσωπος της Commonspace στο Thematic Partnership "Water Sensitive Cities" της EU Urban Agenda, ενώ ήταν ο συντονιστής του έργου «Τόποι του Νερού» στο πλαίσιο του *Atlas of Mediterranean Liquidity* που συντόνισε το Ινστιτούτο Goethe.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ
ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ
ΣΑΧΙΝΗΣ

Ο Γιώργος Σαχίνης είναι πολιτικός και περιβαλλοντολόγος μηχανικός (MSc, UC Berkeley· BSc, Duke University), Διευθυντής Στρατηγικής και Καινοτομίας στην ΕΥΔΑΠ. Είναι επίσης σκηνοθέτης θεάτρου (MA, Central School of Speech and Drama) και συνιδρυτής του UrbanDig Project, ενός μη κερδοσκοπικού πολιτιστικού οργανισμού αφιερωμένου στις τέχνες και στην κοινωνική ενεργοποίηση, με πρόσφατο προσανατολισμό στη δημιουργία πολιτισμού γύρω από το νερό. Ο Σαχίνης είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Water Europe και συμμετέχει στην Ad-hoc Ομάδα Εργασίας για την Έλλειψη Νερού και την Ξηρασία, η οποία λειτουργεί στο πλαίσιο της Κοινής Στρατηγικής Εφαρμογής (CIS) της ΕΕ για τα Ύδατα.

MAX
BAYER

Ο Max Bayer σπούδασε αρχικά με σκοπό να γίνει καθηγητής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στα μαθήματα της κοινωνικής και πολιτικής αγωγής και της χημείας. Τελικά, επέλεξε να εργαστεί στην εξωσχολική εκπαίδευση. Συγκεκριμένα, προτείνει και παρακολουθεί την πρόοδο προγραμμάτων στα οποία νέοι άνθρωποι εξερευνούν και διαμορφώνουν καλλιτεχνικά και χειροτεχνικά αστικούς ελεύθερους χώρους – στο χερσαίο και στο υδάτινο περιβάλλον. Το παιδαγωγικό του έργο εστιάζει στη συμμετοχή και την πίστη του κάθε ατόμου στις ικανότητές του. Πολλά από τα εγχειρήματά του υποστηρίζονται από την Bundesvereinigung Kulturelle Kinder- und Jugendbildung (Ομοσπονδιακή Ένωση για την Πολιτιστική Εκπαίδευση Παιδιών και Εφήβων). Εδώ και περισσότερα από 12 χρόνια, δραστηριοποιείται στον ελεύθερο χρόνο του με την πολιτική και πολιτισμική διαχείριση των υδάτινων πόρων του Βερολίνου. Είναι μέλος της ομάδας Anarche και συνιδρυτής της Sprree:publik, μιας οργάνωσης για τα πλωτά μέσα που χρησιμοποιούνται ως κατοικίες ή έχουν πολιτιστικές χρήσεις στο Βερολίνο. Μακροπρόθεσμος στόχος της Sprree:publik είναι η ίδρυση ενός μη εμπορικού, πολιτισμικού λιμανιού με δράσεις από τον ανεξάρτητο καλλιτεχνικό χώρο στις οποίες το κοινό θα έχει ελεύθερη πρόσβαση – πάντα λαμβάνοντας υπόψη και συνάδοντας με τον σκοπό της διατήρησης των υδάτινων πόρων του Βερολίνου. Εκτός από την ετήσια γιορτή στη λίμνη του Ρούμελσμπουργκ και τους τακτικούς καθαρισμούς, τα μέλη της Sprree:publik διοργανώνουν καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου ποικίλες εκδηλώσεις σε διάφορα πλωτά μέσα: συναυλίες, διαδηλώσεις, προβολές και άλλα. Μέσα από αυτές προκύπτουν πολυάριθμες συνεργασίες με συλλόγους και με πρωτοβουλίες που δραστηριοποιούνται και στη στεριά με στόχο μια εναλλακτική, προσανατολισμένη στο κοινό όφελος διαμόρφωση του αστικού ιστού.

CAROLA
HEIN

Βλ. σ.
«ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ»

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ
ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ΔΑΦΝΗ
ΔΡΑΓΩΝΑ

Η Δάφνη Δραγώνα είναι επιμελήτρια και συγγραφέας που εργάζεται στην Αθήνα και στο Βερολίνο. Στο πρόσφατο έργο της ασχολείται με τον αμφίσημο ρόλο της τεχνολογίας στην περίοδο της κλιματικής κρίσης, καθώς και με τις προκλήσεις της αποανάπτυξης για την τέχνη και τον πολιτισμό. Εκθέσεις της έχουν φιλοξενηθεί στη Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση, στην transmediale (Βερολίνο), στο LABoral (Χιχόν), στο Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (ΕΜΣΤ, Αθήνα), στην Akademie Schloss Solitude (Στουτγάρδη) και σε άλλα ιδρύματα. Διδάσκει επιμέλεια, σχεδιασμό εκθέσεων και ιστορία της ψηφιακής τέχνης στο Τμήμα Τεχνών Ήχου και Εικόνας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Είναι διδάκτωρ του Τμήματος Επικοινωνίας και Σπουδών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΓΟΥ

WALMERI
RIBEIRO

Η Walmeri Ribeiro είναι καλλιτέχνιδα, ερευνήτρια και επιμελήτρια. Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Τμήμα Τεχνών και Πολιτισμικών Σπουδών του Ομοσπονδιακού Πανεπιστημίου του Φλουμινένσε (Ρίο ντε Τζανέιρο, Βραζιλία). Έχοντας υπόβαθρο στις σπουδές παραστατικών τεχνών και στην τέχνη νέων μέσων, το ερευνητικό της ενδιαφέρον επικεντρώνεται στον διάλογο ανάμεσα στις τέχνες και στα περιβαλλοντικά ζητήματα, και ειδικότερα για την Ανθρωπότητα, την κλιματική αλλαγή και τις επιπτώσεις της στις σύγχρονες κοινωνίες. Αναζητεί συμμετοχικές μορφές καλλιτεχνικής δημιουργίας με ηθικοπολιτικό πρόσημο, αναπτύσσοντας δράσεις, εργαστήρια και εμβριθές ερευνητικό έργο σε συνεργασία με άλλους καλλιτέχνες, επιστήμονες και παραδοσιακές κοινότητες (ιθαγενείς, ψαράδες και μέλη των κοινοτήτων κιλόμπο) μέσα από τοπικά πρόσημα. Το καλλιτεχνικό της έργο εντοπίζεται στα πεδία της περφόρμανς, της κινούμενης εικόνας, των εικαστικών τεχνών και της τέχνης νέων μέσων. Αυτή την περίοδο είναι ερευνητική υπότροφος του ιδρύματος FAPERJ. Εκπόνησε τη μεταδιδακτορική της έρευνα στο Concordia University (Μόντρεαλ, Καναδάς) με υποτροφία από το CAPES, το διδακτορικό της στο Pontifícia Universidade Católica de São Paulo (PUC/SP) με υποτροφία από το CNPq και το μεταπτυχιακό της στις τέχνες στο Πολιτειακό Πανεπιστήμιο Καμπίνας του Σάο Πάολο (Unicamp). Είναι επίσης Καθηγήτρια στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σύγχρονων Τεχνών του Πανεπιστημίου του Φλουμινένσε, όπου συντονίζει το Εργαστήριο Έρευνας Περφόρμανς, Τέχνης Νέων Μέσων και Περιβαλλοντικών Θεμάτων (BrisaLAB / CNPq) και διευθύνει την πλατφόρμα Sensitive Territories. Είναι συγγραφέας βιβλίων και άρθρων που έχουν δημοσιευτεί σε επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους στη Βραζιλία και διεθνώς, ενώ έχει συμμετάσχει σε συνέδρια, σεμινάρια και εκθέσεις τέχνης. Έχει δημιουργήσει έργα μετά από ανάθεση εθνικών οργανισμών της Βραζιλίας, διεθνών φορέων και βραβείων για την έρευνα και την καλλιτεχνική παραγωγή.

ΜΟΥΣΙΚΗ

MAX BAYER
(SPREE:PUBLIK)

Βλ. σ.
«ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ»

HERITAGE
IN FOCUS

ΜΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΝΑΜΕΣΑ
ΣΤΟ GOETHE-INSTITUT ATHEN
ΚΑΙ ΤΟ HUMBOLDT FORUM

GOETHE-INSTITUT ATHEN
05.06.2025

ΠΛΑΤΕΙΑ ΔΕΞΑΜΕΝΗΣ
06.06.2025

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

ΝΕΡΟ ΚΑΙ ΦΥΣΗ: ΜΙΑ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ;

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΜΠΤΗΣ

05.06.2025

GOETHE-INSTITUT ATHEN

19:30

ΚΕΝΤΡΙΚΗ
ΟΜΙΛΙΑ

CAROLA HEIN

ΣΥΖΗΤΗΣΗ
ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ
ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ΘΑΝΟΣ ΑΝΔΡΙΤΣΟΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΑΧΙΝΗΣ,
MAX BAYER, CAROLA HEIN
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: ΔΑΦΝΗ ΔΡΑΓΩΝΑ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΕΡΓΟΥ

WALMERI RIBEIRO
ΓΛΩΣΣΑ: ΑΓΓΛΙΚΑ, ΜΕ ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΗ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

22:00

ΠΡΟΒΟΛΗ
ΤΑΙΝΙΩΝ

ON THE OTHER SIDE – OIL ISLANDS
[ΣΤΗΝ ΑΛΛΗ ΠΛΕΥΡΑ – ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ]
WALMERI RIBEIRO, 2025, 24’
ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΣΚΗΝΟΘΕΤΡΙΑΣ
ΓΛΩΣΣΑ: ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΑ, ΜΕ ΥΠΟΤΙΤΛΟΥΣ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΤΟ ΣΤΡΩΜΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ, 1980, 32’
ΓΛΩΣΣΑ: ΕΛΛΗΝΙΚΑ, ΜΕ ΥΠΟΤΙΤΛΟΥΣ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ

Ο ΗΡΑΚΛΗΣ, Ο ΑΧΕΛΩΟΣ ΚΑΙ Η ΓΙΑΓΙΑ ΜΟΥ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΙΑΜΠΑΣΑΚΟΣ, 1997, 29’
ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗ
ΓΛΩΣΣΑ: ΕΛΛΗΝΙΚΑ, ΜΕ ΥΠΟΤΙΤΛΟΥΣ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ

ΜΟΥΣΙΚΗ

MAX BAYER (SPREE:PUBLIK)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ

06.06.2025

ΠΛΑΤΕΙΑ ΔΕΞΑΜΕΝΗΣ

10:30

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΠΑΙΧΝΙΔΙ

ΑΝΑΚΑΛΥΨΤΕ ΤΟ ΑΔΡΙΑΝΕΙΟ ΥΔΡΑΓΩΓΕΙΟ
URBANDIG PROJECT, 180’
ΓΛΩΣΣΑ: ΕΛΛΗΝΙΚΑ, ΑΓΓΛΙΚΑ

ΟΙ ΤΑΙΝΙΕΣ

ΣΤΗΝ ΑΛΛΗ
ΠΛΕΥΡΑ – ΝΗΣΙΑ
ΤΟΥ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ

WALMERI
RIBEIRO
2025
24’

ΤΟ ΣΤΡΩΜΑ
ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ

ΚΩΣΤΑΣ
ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ
1980
32’

Ο ΗΡΑΚΛΗΣ,
Ο ΑΧΕΛΩΟΣ ΚΑΙ
Η ΓΙΑΓΙΑ ΜΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΚΟΥΤΣΙΑΜΠΑΣΑΚΟΣ
1997
29’

Η πλοήγηση στα νερά του Κόλπου Γκουαναμπάρα στο Ρίο ντε Τζανέιρο μάς φέρνει αντιμέτωπους με ένα κοντράστ εικό-
νων, όπου τελείως διαφορετικά τοπία διαδέχονται το ένα
το άλλο – από το πιο ειδυλλιακό έως το πιο δυστοπικό.
Προϊόν της επιτελεστικής χαρτογράφησης που έλαβε χώρα
στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Floresta de Marés, η ται-
νία αποτυπώνει ένα τμήμα του Κόλπου που καταλαμβάνεται
από τα αποκαλούμενα «Νησιά του πετρελαίου» (“Ilhas do
Petróleo”). Μακριά από τα βλέμματα των τουριστών και μέ-
ρους των κατοίκων, αυτά τα νησιά –σχεδόν κρυμμένα στην
άλλη πλευρά του Κόλπου– λειτουργούν ως αποθήκες για τις
βιομηχανίες πετρελαίου και φυσικού αερίου. Μέσα από την
αφήγηση του ψαρά, δύτη και ακτιβιστή Thiago Caiçara, η
ταινία ανακινεί τον δημόσιο διάλογο γύρω από τις έννοιες
τις ιδιοκτησίας και της φυσικής κληρονομιάς.

Στα τέλη της δεκαετίας του ’70, ένα φράγμα κατασκευά-
ζεται στα νερά του Μόρνου, προκειμένου να υδροδοτηθεί
η πρωτεύουσα. Ένα ολόκληρο χωριό στις όχθες του ποτα-
μού, το Βελούχοβο, υποχρεώνεται να εγκαταλειφθεί – μια
επιβεβλημένη καταστροφή που μοιάζει με θυσία στο
όνομα της προόδου. Υπάρχει όμως και μια άλλη θυσία:
αυτής μιας αρχαίας πόλης που κάποτε άκμασε στις ίδιες
όχθες και τώρα, ενώ μόλις έχει αρχίσει να αποκαλύπτεται
από τους ανασκαφείς, θα κατακλυστεί για πάντα. Η ταινία του
Κώστα Βρεττάκου, οξυδερκής και ελεγειακή, εξακτινώνεται
ταυτόχρονα σε πολλαπλές κατευθύνσεις: μελαγχολική κατα-
γραφή της αποσύνθεσης μιας παραδοσιακής κοινότητας στα
ορεινά της Φωκίδας και στοχαστικό αρχαιολογικό ντοκιμα-
ντέρ, *Το Στρώμα της καταστροφής* αποτελεί υπό μια έννοια
και ένα συναρπαστικό θρίλερ, έναν αρχαιολογικό αγώνα της
μνήμης ενάντια στη λήθη, καθώς οι ανασκαφείς πασχίζουν
να σώσουν τα ίχνη της αρχαίας πόλης από τη στάθμη του
νερού που, μέρα τη μέρα, ανεβαίνει καταπίνοντας τα πάντα.
Αν και η ταινία αντιλαμβάνεται την Ιστορία ως ένα παλίμ-
ψηστο καταστροφών, σχολιάζοντας την αδιάφορη και α-ηθική
φύση που διαβρώνει τα πάντα παραδίδοντάς τα στη λήθη, η
ματιά της ωστόσο δεν είναι απαισιόδοξη: από τη διερώτηση
του θεατή γύρω από το τι αξίζει να σωθεί και τι όχι θα
γεννηθεί η μνήμη του μέλλοντος.

Στο Αρματολικό, ένα ορεινό χωριό της επαρχίας Τρικιά-
λων, ψηλά στα Τζουμέρκα και πλάι στην όχθη του Αχελώ-
ου, ζει μόνη της η κυρα-Δήμητρα, 89 χρονών. Είναι η αγα-
πημένη γιαγιά του σκηνοθέτη Δημήτρη Κουτσιαμπασάκου, ο
οποίος την επισκέπτεται μαζί με ένα μικρό συνεργείο φί-
λων. Αποτέλεσμα της επίσκεψης είναι *Ο Ηρακλής, ο Αχε-
λώς και η γιαγιά μου*, ένα από τα εμβληματικά ελληνικά
ντοκιμαντέρ των τελευταίων δεκαετιών: μέσα από την αλη-
σμόνητη, γελαστή, χοϊκή μορφή της γιαγιάς, ο φακός του
Κουτσιαμπασάκου συλλαμβάνει το τραχύ και αδόκαστο, άφα-

τα τρυφερό και αγαπητικό πνεύμα της ελληνικής υπαίθρου,
αλλά και της ταραχώδους, σκοτεινής ιστορίας του 20ού αιώ-
να, οι πληγές της οποίας έχουν εγγραφεί στο σώμα της ηλι-
κιωμένης. Πληγές οι οποίες όχι μόνον χαίνουν ακόμα, αλλά
που πάνω τους σωρεύονται νέα τραύματα, καθώς το Αρματολικό
πρόκειται σύντομα να κατακλυστεί από τα νερά του Αχελώου,
λόγω του αμφιλεγόμενου φράγματος που κατασκευάζεται στην
περιοχή. Σπάνια μια μικρού μήκους ταινία συλλαμβάνει το
πνεύμα ενός τόπου, αλλά και ενός αιώνα, με τόση ενάργεια,
ακτινοβολώντας συγκίνηση και αγάπη.

ΟΙ ΣΚΗΝΟΘΕΤΕΣ

ΚΩΣΤΑΣ
ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ

Ο Κώστας Βρεττάκος (Αθήνα, 1938-2018) σπούδασε σκηνοθεσία
κινηματογράφου στην Αθήνα και στη Ρώμη χωρίς να ολοκλη-
ρώσει ποτέ τις σπουδές του. Έως το 1980 δραστηριοποιήθηκε
επαγγελματικά στη διαφήμιση και στη φωτογραφία. Παράλλη-
λα, ασχολήθηκε περιστασιακά με τη δημοσιογραφία και εξέ-
δωσε δύο ποιητικές συλλογές με τον τίτλο *Ανάριθμα*. Το 1980
δημιούργησε τον εκδοτικό οίκο «Τρία φύλλα» και επέστρεψε
στον κινηματογράφο, γυρίζοντας αρχικά ντοκιμαντέρ –*Το στρώμα
της καταστροφής* (1980), *Τα παρκαβενέικα της Μοντρεάλης*
(1984), *Διάσωση του μνημείου* (1986)– και μία και μοναδική
ταινία μυθοπλασίας, τη βραβευμένη *Τα παιδιά της Χελιδόνας*,
που αναφέρεται στον ελληνικό Εμφύλιο, με πρωταγωνιστές τον
Αλέκο Αλεξανδράκη και τη Μαίρη Χρονοπούλου (1987). Εργά-
στηκε ως σύμβουλος κινηματογραφίας του ΥΠΠΟ (1989), πρόε-
δρος του Ελληνικού Κέντρου Κινηματογράφου (1991-1998) και
εκπρόσωπος της Ελλάδας στο Eurimages, στο Συμβούλιο της
Ευρώπης (1991-2006). Το 2009 κυκλοφόρησε (από τις εκδό-
σεις Ποταμός) το πρώτο του μυθιστόρημα, *Περαστικός από το
Ρέικιαβικ*, και το 2016 ακολούθησε το *Ασκήσεις περιέργειας*
(2016), που τιμήθηκε με το Βραβείο Μυθιστορήματος της
Ακαδημίας Αθηνών. Τον τελευταίο χρόνο της ζωής του κυκλο-
φόρησε (από τις εκδόσεις Πόλις) το βιβλίο του, *Προστιθέμενη
αξία*, με νεανικά του ποιήματα, ανθολογημένα και σχολιασμένα
από τον ίδιο.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΚΟΥΤΣΙΑΜΠΑΣΑΚΟΣ

Ο Δημήτρης Κουτσιαμπασάκος σπούδασε σκηνοθεσία κινημα-
τογράφου και τηλεόρασης στο Πανρωσικό Κρατικό Ινστιτούτο
Κινηματογράφου της Μόσχας (VGIK). Είναι Καθηγητής στο
Τμήμα Κινηματογράφου της Σχολής Καλών Τεχνών του ΑΠΘ. Έχει
σκηνοθετήσει για την τηλεόραση και τον κινηματογράφο ντο-
κιμαντέρ, σειρές, μικρού και μεγάλου μήκους ταινίες, ενώ
δουλειές του έχουν βραβευτεί στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.
Είναι μέλος της Ελληνικής Ακαδημίας Κινηματογράφου και της
European Film Academy. Ανάμεσα στις πρόσφατες ταινίες του
είναι οι: *Τα τέρματα του Αυγούστου* (2025), *Daniel ’16* (2020),
Οι υφάντρες (2020), *Ο Ηρακλής, ο Αχελώς και η Μεσοχώρα* (2019).

WALMERI
RIBEIRO

Βλ. σ.
«ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΓΟΥ»

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

URBANDIG PROJECT

Στις 6 Ιουνίου 2025, η ομάδα UrbanDig Project μάς προσκαλεί να ανακαλύψουμε το Αδριάνειο Υδραγωγείο της Αθήνας. Από τον 2ο αιώνα μ.Χ., το υδραγωγείο διατηρεί ανελλιπώς την ίδια διαδρομή του νερού, η οποία εκκινεί από την Πάρνηθα και καταλήγει στην πλατεία Δεξαμενής Κολωνακίου. Πρόκειται για το μοναδικό υδραγωγείο αυτού του είδους και μήκους στην Ευρώπη. Μέσα από το παιχνίδι στην πλατεία Δεξαμενής, οι συμμετέχοντες/-ουσες θα γνωρίσουν την περίπτωση του Αδριάνειου Υδραγωγείου, ενώ θα λάβουν ερεθίσματα για να αναλογιστούν πάνω στους περιβαλλοντικούς και πολιτιστικούς πόρους των πόλεων όπου ζούμε.

ΕΠΟΜΕΝΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Η σειρά *Heritage in Focus* θα ολοκληρωθεί στις 6 Νοεμβρίου 2025 με το μεγάλο θέμα της εθνογένεσης (nation-building) υπό το πρίσμα ευρημάτων αρχαιολογικού ενδιαφέροντος και της επιστροφής αρχαιοτήτων στις χώρες προέλευσης. Στο πλαίσιο των παράλληλων εκδηλώσεων, οι προβολές ταινιών και οι συζητήσεις με σκηνοθέτες και σκηνοθέτριες θα δώσουν το έναυσμα για ανταλλαγή απόψεων και γνώσεων με αφετηρία τον χειρισμό του θέματος της κληρονομιάς στον κόσμο της τέχνης.

ΤΟ HUMBOLDT FORUM

Στο Humboldt Forum συγκεντρώνονται κάτω από μια κοινή στέγη η παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά, η τέχνη και ο πολιτισμός, η διεθνής έρευνα αιχμής, καθώς και η αστική και αρχιτεκτονική ιστορία. Η κριτική εξέταση της πολυτάραχης ιστορίας του χώρου και της εθνολογικής συλλογής αποτελεί την αφετηρία για ένα πολυσυλλεκτικό πρόγραμμα εκθέσεων, παραστάσεων, συναυλιών, αναγνώσεων και εργαστηρίων, στο οποίο συμμετέχουν διεθνείς προσωπικότητες του εκάστοτε τομέα, δημιουργικοί καλλιτέχνες και επαγγελματίες από τον χώρο του πολιτισμού.

Το Humboldt Forum διοργανώνουν από κοινού το Ίδρυμα Humboldt Forum, το Ίδρυμα Πρωσικής Πολιτιστικής Κληρονομιάς (με το Εθνολογικό Μουσείο και το Μουσείο Ασιατικής Τέχνης, που αποτελούν μέρος των Κρατικών Μουσείων του Βερολίνου), το Ίδρυμα των Κρατικών Μουσείων του Βερολίνου και το Πανεπιστήμιο Humboldt του Βερολίνου. Το πρόγραμμά του σχεδιάζεται σε ισότιμη βάση με τις κοινότητες του Βερολίνου και συνεργάτες από όλο τον κόσμο.

**Η ΣΕΙΡΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ
HERITAGE IN FOCUS
ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΜΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟ GOETHE-INSTITUT
ΚΑΙ ΤΟ HUMBOLDT FORUM**

GOETHE.DE/ATHEN/HERITAGE

**GOETHE-INSTITUT ATHEN
ΟΜΗΡΟΥ 14-16, 10672 ΑΘΗΝΑ**

